

Yngve Carlsson

Tett på gjengen

En evaluering av
gjengintervensjonsprosjektet
«Tett På» i Oslo

Sammendrag

Yngve Carlsson

Tett på gjengen

En evaluering av gjengintervensjonsprosjektet ”Tett På” i Oslo
NIBR-rapport: 2005:14

Voldelige ungdomsgrupper og gjenger har de siste årene fått mye oppmerksomhet i Norge. I Oslo gjelder dette særlig A- og B-gjengen. Samtidig har det tidvis også vært et fokus mot grupper av yngre ungdommer som anvender vold for å få respekt, som raner andre ungdommer for mobiltelefoner, penger og merkeklær, og som skaper mye frykt i ungdomsmiljøene. En betydelig del av deltakerne i disse gruppene i Oslo er gutter og har en etnisk minoritetsbakgrunn. Mange er vel kjent av det kommunale forebyggingsapparatet som har forsøkt med ulike typer forebyggende virkemidler uten å lykkes.

Å *gripe inn* over for individer og grupper som har begynt å begå mye og alvorlig voldskriminalitet, har i stor grad vært betraktet som politiets og kriminalomsorgens oppgave. Det kommunale apparatet har få virkemidler når deltakerne i slike grupper blir over 18 år og har vokst ut av skole, barnevern og kommunale fritidsaktiviteter.

Denne rapporten representerer en evaluering av et prosjekt på Furuset i Oslo hvor en har intervenert overfor en gruppe bestående av femten gutter, hovedsakelig med minoritetsbakgrunn. Da prosjektet startet høsten 2001 var guttene mellom 15- og 19 år gamle, de fleste 17-18 år. Guttene hadde da i lang tid utgjort en relativt klar identifiserbar gruppe. I ungdomsskolealder hadde den terrorisert medelever og lærere på Gran skole på Furuset. Guttene insisterte på å få respekt fra andre ungdommer. De som ikke innordnet seg, ble truet, ydmyket og banket. Gruppen, som etter hvert fikk navnet ”Furuset-gjengen”, skapte mye frykt i ungdomsmiljøene i Groruddalen. Barnevernet forsøkte å gripe inn med både utredningsopphold på Barnevernets Ungdomssenter og senere opphold på institusjoner utenfor Oslo. Oppholdene på de sistnevnte institusjonene ble kortvarige fordi guttene rømte. Guttene var ”ugripelige”.

Guttenes kriminalitet endret seg også gradvis til å gå over fra å skulle få respekt fra andre ungdommer til mer alvorlig volds- og vinningskriminalitet. Fra sommeren 1999 til våren 2000 ble rundt femten butikker, bensinstasjoner og kiosker i Groruddalen utsatt for ran. Noen av ranene var særdeles grove hvor betjening ble truet med pistol og endog maskinpistol. Det viste seg at gjerningsmennene tilhørte den samme gruppen ungdommer – som nå var i ferd med å få en identitet under navnet Furuset Bad Boys. Sju av dem ble dømt til fengselsstraffer fra et og et halvt år og opp til fire og et halvt år. Dette var svært lange straffer tatt i betraktning at guttene var i alderen 15 til 18 år. I løpet av det påfølgende året ble også andre fra denne navngitte gruppen dømt for ran og andre alvorlige lovbrudd.

Furuset Bad Boys besto hovedsakelig av gutter som hadde kjent hverandre i lenge. Gruppen hadde en tydelig identitet. Den var åpenbart gått over et tippekunst fra mer typisk ungdomskriminalitet til mer alvorlig kriminalitet. Gruppen passet til anerkjente definisjoner på en

gjeng. Det var allikevel ikke kriminaliteten som opprinnelig brakte guttene sammen. Det var et fellesskap som ble utviklet mellom gutter med minoritetsbakgrunn hvor et flertall hadde slitt på skolen. Flere hadde store problemer med å mestre sitt sinne. Hjemmet var ofte preget av konflikter hvor flere fikk mye juling fra en frustrert far. Gjengen ble en erstatning for en familie med høyt konfliktnivå. Her fikk de oppleve varme og omsorg. Etter hvert fikk de noen sterke opplevelser når pengene fra ransvirksomheten ble svidd av. Vennene kom til å bety alt. Å la være å delta i kriminalitetshandlinger, representerte å et signal om at en "var bedre enn de andre" og at en derved stilte seg på utsiden av fellesskapet.

I gjengen skjedde det dessuten en gradvis legitimering av volden. De første voldshandlingene er vanligvis forbundet med en viss smerte og anger. Men dette ble bearbeidet i gjengen. Guttene kunne dessuten framstå som rause, spandable og snille mot hverandre, og overfor venner. De delte ikke bare utbytte fra kriminaliteten, men også lovlig ervervede midler. Gjengen fungerte som et magisk spill hvor guttene fikk et helt annet og positivt bilde av seg selv, sammenlignet med det bilde de fikk når de speilet seg i normalsamfunnet.

Vinteren 2001 ble det tatt initiativ til et prosjekt som skulle motvirke at guttene i denne gjengen på nytt skulle havnet i alvorlig kriminalitet etter endt soning. Det var dessuten en frykt for at gjengen skulle få forsterket sin rolle som forbilder for nye ungdommer på Furuset og derigjennom fungere som et springbrett inn i alvorlig kriminalitet. De viktigste aktørene både i forberedelsen og iversettingen av prosjektet var Friomsorgen i Oslo, Furuset bydel ved fritidssektor og barnevern, og Furuset politipost som lå under Stovner politistasjon. Et prosjekt under navnet *Tett På* ble startet opp 1. november 2001 med varighet ut 2004. Det ble bemannet med tre heltidsansatte sosialarbeidere. Målsettingen med prosjektet var å løse opp Furuset Bad Boys som kriminell gjeng, stoppe en uheldig utvikling hos de høyrisikoungdommer som tilhørte gjengen, samt sørge for at guttene kom inn i vedvarende arbeids- eller skoleforhold. Tett På ble lansert som et gjengintervensjonsprosjekt og er trolig det første gjengintervensjonsprosjektet i Norge hvor hoveddelen av arbeidet skjer utenfor politiet, og hvor deltakerne i gjengen har minoritetsbakgrunn. Dette har vært et hovedargument for å evaluere det.

En rimelig hypotese er at hvis et prosjekt som Tett På skal lykkes, er prosjektet avhengig av samarbeid med de deler av "apparatet" som har mandat, kunnskap og ressurser til å arbeide med denne type belastede ungdommer. Nødvendigheten av tverrfaglig og tverretattlig samarbeid ble sterkt understreket i forarbeidene til prosjektet.

Evalueringen viser at Tett På kom skjevt ut i forhold til de viktigste samarbeidende etater og avdelinger. Spesielt var det betydelig uenighet mellom de som var prosjektets "founding fathers" både om hva som var prosjektets målgruppe og hvilke midler en skulle bruke.

Barnevernet var i utgangspunktet skeptiske til prosjektet. Selv om en representant fra barnevernet hadde deltatt i mye av forarbeidene, ble prosjektet oppfattet som fritidssektors prosjekt. Barnevernet hadde liten tillit til kompetansen til de tre som ble ansatt som prosjektarbeidere. I tillegg reagerte barnevernet på at Barne- og familiedepartementet, som ga betydelig økonomisk støtte til prosjektet, tydelig anbefalte at det skulle anvende multi-systemisk terapi (MST) som metode. Dette skapte reaksjoner hos barnevernet som mente at denne metoden åpenbart ikke passet overfor de aktuelle ungdommene. For barnevernet var dette et prosjekt som var initiert av feil etat, bemannet med feil folk og utstyrt med feil metode. Barnevernet holdt deretter sin deltakelse på et minimumsnivå. De var lite villige til å la prosjektet arbeide med ungdommer som var i målgruppen og som fortsatt var barnevernets ansvar.

Samarbeidet med politiet kom også skjevt ut. Prosjektet ønsket et samarbeid med de enheter ved Stovner politistasjon som arbeidet med sterkt kriminelle ungdommer, herunder politiets påtalefunksjon. I stedet ble prosjektet "tildelt" den forebyggende avdeling som

samarbeidspartner. Denne avdelingen jobbet ikke med ungdommer over 15 år, og den mente at det var fånyttet for prosjektet å skulle arbeide med ungdommer som var eldre enn dette og som etter tjenestemennenes mening hadde tippet over et kriminelt "point of no return". Dessuten befant avdelingen seg på "halvdistanse" i forhold til de andre avdelingene på politistasjonen, og fungerte dårlig som bro inn til disse. Den forebyggende avdelingen bidro riktignok positivt med det den kunne, men det var allikevel ikke godt nok for prosjektet.

Friomsorgen på sin side ønsket at prosjektet skulle prioritere det som var den opprinnelige målgruppen. Friomsorgen ønsket også et nærmere samarbeid med politiets påtalefunksjon slik at en evt. kunne legge inn vilkår om "tett-på-behandling" i innstilling til dommene, og med et tydelig ris bak speilet hvis vilkårene ble brutt. Siden prosjektet ikke kom i det forventede inngrep med politiet, mistet Friomsorgen mye av interessen for prosjektet.

Den noe labre interessen fra de som var tiltenkt de viktigste rollene i prosjektet, skyldtes også en uheldig timing. Pågående omorganiseringsprosesser i både politiet, bydelen og friomsorgen krevde mye energi og gikk åpenbart utover engasjementet i dette prosjektet. Ikke minst førte slike prosesser til mange skifter av kontaktpersoner for prosjektet. Tett På var et prosjekt med en særdeles krevende målgruppe, det måttet slite med mye uklarhet om mål og midler, lite engasjement fra de viktigste aktører, og med mange nøkkelpersoner som kom og gikk. Tett På ble et marginalisert prosjekt som skulle arbeide med marginaliserte unge. Konfliktene og uklarhetene krevde åpenbart mye energi fra de tre prosjektansatte, og er en medvirkende faktor for at prosjektets effektivitet ikke ble den største.

I tillegg til de ovennevnte vanskene brukte prosjektet en del tid og ressurser på å fortelle om prosjektet utad, noe som ytterligere tappet det for tillit på hjemmebane.

Alle disse vanskene til tross; de tre prosjektansatte utførte et betydelig arbeid overfor målgruppen på femten ungdommer – som prosjektet holdt fast ved. Mye av arbeidet kunne skje uavhengig av prosjektets "founding fathers". Det viktigste virkemidlet i prosjektet var den personlige relasjon som de tre prosjektansatte klarte å utvikle til guttene. Kontaktetableringen til guttene skjedde fortrinnsvis mens de sonet i fengsel. Deltakelse i prosjektet var frivillig, og det hadde ikke noe ris bak speilet for de som ikke ønsket å delta. Prosjektet kunne lokke med hjelp til å integrere guttene tilbake til normalsamfunnet etter endt soning. Det var derfor ikke et alternativ til fengsel, men et løfte om oppfølging etter fengsel.

Å komme i posisjon til ungdommene tok tid. Ungdommene var skeptiske til sosialarbeiderne. I lang tid trodde de at de var en forlenget arm av politiet, noe som var en viktig forklaring på at fem av guttene ikke ville ha kontakt med prosjektarbeiderne overhodet. En ble holdt vekk fra prosjektet av barnevernet som ikke ønsket innblanding i sitt opplegg. Også de ni som var villig til å ha slik kontakt med Tett På var skeptiske. Det tok lang tid før de var overbevist om at prosjektet ikke var en del av politiet. Denne skepsisen ble gradvis bygget ned gjennom at ungdommene ble kjent med sosialarbeiderne gjennom aktiviteter. De gjorde ting sammen, opplevde mye og de måtte gjennomføre aktiviteter hvor de måtte stole på hverandre (eks. sikring under fjellklatring). Det var ikke vennskapsforhold som ble utviklet, men noe som liknet vennskap. Dette var en relasjon som i betydelig grad skilte seg fra den upersonlighet som de var vant med fra andre deler av hjelpeapparatet som barnevern, sosialkontor og arbeidskontor hvor relasjonen utgjøres av et kort og formelt møte hvor rituell informasjon formidles begge veier.

Sosialarbeiderne i Tett På kom gradvis inn i en støtterolle overfor guttene hvor de forsøkte å lede dem inn i normalsamfunnet. Samtidig var det ikke nok å informere dem og motivere dem til å gjøre de riktige valg – nettopp fordi tidligere "feil valg" hadde gjort valgmulighetene så mye mindre. Når en knapt nok har eksamen fra ungdomsskolen på grunn av et enormt fravær, eller hvertfall svært dårlige karakterer, samt et langt rulleblad og et par års opphold i fengsel før en er

20 år, er de fleste dørene inn til skoler og arbeidsliv lukket. Derved var guttene inne i en ond sirkel. De fikk ikke tilgang til arenaer hvor de kunne utvikle nødvendige sosiale og faglige ferdigheter som er nødvendig for å fungere i normalsamfunnet.

Et viktig ”grep” for Tett På har derfor vært å forsøke å åpne opp dørene til nettopp de arenaer hvor guttene kunne bygge opp sine kompetanser. Og det gjelder selvsagt ikke ei dør til hver av samfunnets institusjoner (skole, arbeidsliv, fritid og behandlingstiltak), det gjelder å åpne opp døra til den enkelte skole, arbeidsmarkedsbedrift, bedrift, fritidsaktivitet eller behandlingstiltak. Tett På medarbeiderne har måttet gå inn i forhandlinger med skoler, A-etat og bedrifter for å få dem til å ta inn den enkelte ungdom. I tillegg har de måttet motivere disse organisasjonene til ikke å ekskludere ungdommene med en gang de brøt normer og regler fordi den unge ikke hadde ervervet seg de nødvendige ferdigheter, kompetanse og holdninger til å innordne seg alle normalitetens normer og regler.

Det er dette ”døråpningsarbeidet” Tett På har lyktes best med. En grunn til dette er at det finnes enkelte skoleledere, bedriftsledere, ledere av arbeidsmarkedsbedrifter, byråkrater i sosial- eller arbeidsmarkedsforvaltningen og betjenter i fengslene, som har et betydelig sosialt engasjement og er villig til å ta et ekstra ansvar for ungdommer som har kommet ganske skjevt ut. For at dette engasjementet skal komme mer til uttrykk, er det en fordel at slike aktører har noen å drøfte problemer med, og at de har en opplevelse av at det står noen bak som tar et helhetlig ansvar for den enkelte ungdom. Nettopp det at sosialarbeiderne i Tett På var lett tilgjengelig, at de stilte opp og at de tok et ansvar, gjorde at andre aktører *ville, turte og orket* mer. I det norske velferdsbyråkratiet er det stort sett ingen som har et slikt koordinerende ansvar for utsatte unge, som kjenner ungdommen som helt menneske, og som attpå til er lett tilgjengelig. Den arbeidsform som Tett På representerer, utgjør derfor et viktig supplement til et alt mer spesialisert velferdsapparat hvor de fleste relasjoner er spesifikke, overflatiske og upersonlige.

Tett På viser også at å arbeide overfor et avgrenset gjengmiljø, innebærer at man må forholde seg til trusler og farlige situasjoner. Sosialarbeidere som går tett på en så avgrenset gjeng og får deltakernes tillit, får vite mye om deres relasjoner og kriminalitet hvor det er underforstått at slik informasjon ikke viderefremmes til politiet. Når følsom informasjon allikevel når politiet, er det lett å slutte at det er sosialarbeiderne som er kilden. Det deltakerne i slike miljøer ikke kan vite, er hvor mye også andre personer i og utenfor det offentlige apparatet kan ha formidlet til politiet. Sosialarbeidere som går tett på og får vite mye, risikerer derfor å bli utsatt for trusler og represalier, ikke bare forårsaket av hvordan de selv forvalter følsom informasjon, men også hvordan andre forvalter slik informasjon. I og med at denne type sosialt arbeid er frakoblet de sikkerhetstiltak som både fengselsbetjenter og kontorbaserte sosialarbeidere omfattes av, er de ansatte også langt mer sårbare for både spontane aggresjonsreaksjoner og mer planlagte trusler og represalier. Dette er et viktig argument for at denne type prosjekt holder en viss avstand til politiet, og spesielt at politiet ikke gir inntrykk av at det får informasjon fra prosjektet.

Å jobbe tett på en så belastet gjeng som igjen er en del av et større kriminelt nettverk, er et vanskelig arbeid som ikke kan standardiseres, prinsippstyres eller manualbaseres. Arbeidet befinner seg langt ute på en skala hvor bruken av skjønn og dømmekraft spiller en helt sentral rolle, og hvor det i mange situasjoner er vanskelig å vite hva en skal gjøre. Erfaring fra lignende arbeid er åpenbart en fordel. Samtidig er dette et så krevende arbeid at en kanskje ikke kan forvente at de som har arbeidet på denne måten i noen år, orker å fortsette. En må derfor regne med at også noe mer uerfarne sosialarbeidere eventuelt må gå inn i denne type arbeid. I så fall er det viktig å bygge opp et godt faglig støtteapparat rundt en slik virksomhet.

Tett På klarte ikke å ”gripe” alle de femten ungdommene i den opprinnelige målgruppen. Av de sju guttene prosjektet arbeidet intensivt med, har det lyktes gradvis å integrere seks av dem inn i samfunnets viktigste institusjoner. De er samtidig gradvis løsrevet fra det kriminelle miljøet.

Guttenes registrerte kriminelle aktivitet har de siste par årene vært beskjeden, og betydelig lavere enn for de guttene som ikke ønsket å slippe prosjektet inn på seg. Allikevel er situasjonen rundt et par av guttene komplisert, og det er slett ikke sikkert at veien tilbake til normalsamfunnet er rettlinjert og enkel. Tett På viser allikevel at det er mulig å "gripe" tak i ungdommer som det øvrige apparatet for lengst har betraktet å være over et kriminelt "point of no return" og for å være ugripelige.

Det er selvsagt umulig å vite hvordan det ville ha gått med disse guttene hvis de ikke ble utsatt for Tett På-intervensjon. Siden det dreier seg om gutter som var så dypt involvert i et meget kriminelt nettverk i Oslo, er en rimelig vurdering at de sannsynligvis ville ha fortsatt i sitt tidligere spor.

Tett På representerer en ressurskrevende innsats fra både prosjektets og andre medspilleres side. Tilsvarende fremtidige prosjekter som er bedre planlagt og forankret i forvaltningen, og som slipper å slite med så mye uklarhet og konflikter, bør kunne være mer effektive. Allikevel er det en rimelig konklusjon at også Tett På må ha vært samfunnsøkonomisk lønnsomt. De guttene som prosjektet gradvis synes å ha fått ut av kriminelle nettverk, ville ha vært en betydelig belastning for samfunnet hvis de hadde fortsatt med sin kriminalitet i samme retning og omfang som tidligere. De ville ha krevd store ressurser fra politi, rettsapparat, kriminalomsorg, sosialomsorg, helsevesen og forsikringsselskaper. I tillegg har en forhindret traumer for de som ville ha blitt direkte utsatt for den kriminalitet som sannsynligvis er forhindret. Dette betyr at denne type arbeidsform med fordel bør kunne utvikles videre, og da særlig gjennom et bedre forarbeid og en dypere forankring i det lokale problemløsningsapparatet.

Summary

Yngve Carlsson:

Closing in on gangs

An evaluation of “Close-up”, a direct intervention project

NIBR Report 2005:14

Violent juvenile groups and gangs have attracted much attention in Norway in recent years. While concern in Oslo has focused especially on the notorious A and B gangs, gangs of younger adolescents for whom violence is a means of achieving respect, who steal mobile 'phones, money and designer clothes from other teenagers and generally create a climate of fear among the young in the neighbourhood, have also attracted a certain amount of attention. Many of the members of these Oslo-based groups are ethnic minority boys. And many are old acquaintances of the city's crime prevention “apparatus”, whose variously devised programmes have met with little success.

Dealing with individuals or groups for repeated and serious violent crime has tended to be seen as the province of the police and probation services. The city authorities are often at a loss when it comes to tackling gang members over 18 because they have grown out of school and are beyond the jurisdiction of the child welfare and the city's after-school facilities.

This report sets out the findings of an evaluation of an intervention programme at Furuset, a suburb of Oslo, involving a group of fifteen mostly ethnic minority boys. At the start of the project in 2001, the boys were 15–19 years old, most 17–18. The group was clearly defined and had been a presence in the area for some time. When they still attended their local secondary school, Gran School, its members intimidated other students and teachers. They cajoled and forced other teenagers to show them respect, and those who refused were threatened, humiliated and beaten up. The group, known locally as the Furuset gang, spawned a climate of fear among teenagers in the Grorud valley district (where Furuset is found). The child welfare authorities tried a policy of intervention. Gang members were placed with the child welfare youth centre (*Barnevernets Ungdomssenter*) for assessment, and later with institutions outside Oslo. These stays tended to be relatively brief because most of the boys ran away. The boys were “unapprehendable”.

The pattern of criminal behaviour changed gradually. From demanding respect of other adolescents, the group began to commit serious crimes of violence and theft. Between the summer of 1999 and spring of 2000, about fifteen shops, petrol stations and convenience stores in the Grorud valley in Oslo were robbed. Some were particularly vicious, with staff held at gunpoint; a submachine gun was used even. It turned out that the perpetrators belonged to the same group of adolescents. At the time, the group was redesigning and had adopted a new name, “Furuset Bad Boys”. Seven members were handed down prison sentences ranging from eighteen months to four and a half years. Given their young age, 15–18, the penalties were particularly harsh. During the following twelve months, more participants of the group were tried and convicted of robberies and other serious offences.

The Furuset Bad Boys comprised boys who generally had known each other for many years. The group had a clearly defined identity, and had evidently passed a tipping point from petty juvenile crime to serious crime. Commonly accepted definitions of the term “gang”, fitted the group.

These ethnic minority boys had not come together to start with for criminal purposes. A sense of community united them, most of whom had found school extremely challenging. Several had aggression-related problems. Their homes were often characterised by conflict, and some were frequently beaten by an embittered father. The gang offered respite from violence-prone families, a place to share sympathy and warmth. They enjoyed themselves going on spending sprees with money they had stolen. Friendship soon meant everything to them. Backing out of a “job” was taken to mean “he thinks he’s better than us” – and reneging on the group.

The gang gradually found ways of justifying violence. The first time a person commits a violent act, he generally feels sense of remorse and anxiety. The gang worked on these sensations. The boys could also be generous, big-hearted and kind to each other, and to friends. Not only did they share the rewards of crime amongst themselves, they also shared money obtained legally. Like a magic mirror, the gang let its young members see themselves in a more positive self-image, completely different from the perception of the community at large.

In the winter of 2001, steps were taken to prevent the boys relapsing into a criminal career after release from prison. There was also concern the group might attract the admiration of new cohorts of teenagers in the Furuset area, and function as a stepping stone to serious crime. The leading stakeholders in the project’s design and implementation were the Oslo probation service, Furuset district after-school activity, Furuset child welfare services and Furuset sub-police station (managed under the Stovner Police district). The project, named Close-up (*Tett På*), ran from November 1 2001 to the end of 2004. With a staff of three full-time social workers, it sought to disband the Furuset Bad Boys as a criminal gang, forestall recidivism among the high-risk members of the group, and get the boys into a steady job or training. Close-up was launched as a gang intervention programme, probably the first of its kind in Norway to target an ethnic minority juvenile gang, and where the role of the police was de-emphasised. Its seminal status provides one of the main reasons for its evaluation.

It would be reasonable to assume that programmes like Close-up, to be successful, need good working relations with the relevant authorities, that is, authorities with the mandate, expertise and resources to work with disadvantaged youths such as those involved in the Furuset Bad Boys. Indeed, the need for good interdisciplinary and interagency cooperation was emphasised during the project’s preparatory stage.

But as the evaluation discovered, Close-up got off to an inauspicious start in its relations with its main partners, i.e., services and authorities. Indeed, widespread disagreement divided the programme’s “founding fathers” both on the nature of the target group and the means to achieve the project’s objectives.

The child welfare authority was sceptical to the programme from the outset. Although a child welfare officer was closely involved in the planning of the project, it was considered more of recreation sector project. The child welfare people had little confidence in the expertise of the three full-time project workers that were appointed, and disliked the Ministry of Children and Family Affairs, which funded a large part of the programme, clearly advocating multisystem therapy (MST). MST, from the perspective of the child welfare authority, was precisely the wrong approach to the teenagers in question. They saw the project then as initiated by the wrong authority, staffed by the wrong people, and pursuing the wrong approach. From then on, the child welfare authority kept as low a profile as possible. They were not eager to let the project team

work with those adolescents in the target group who were still legally the responsibility of the child welfare authority.

Relations with the police also faltered from the start. Intent on developing good relations with those police officers at Stovner Police Station working with serious and violent juvenile offenders, as with the prosecution unit, the project was “assigned” instead to the station’s crime prevention unit, who only worked with juveniles aged fifteen or younger. Spending time and resources on youngsters older than fifteen was futile, they believed, because their criminal careers had crossed a “point of no return” by then. The unit was also somewhat “remote” from the other units at the police station, and proved inadequate as a “bridge” between the project team and other units at the station. The crime prevention unit helped as much as they could, but that was not enough from the project team’s point of view.

The probation authorities, on the other hand, wanted the project team to give priority to the original target group. They also sought closer relations with the police prosecution unit so that one could, where appropriate, incorporate participation in the Close-up project as a condition of probation in the sentencing recommendations submitted to the bench, accompanied by hefty sanctions for violating the conditions. Since the project team never developed ties with the prosecution unit and with units working with serious and violent crime as anticipated, the probation authorities lost much of their interest in the project.

This rather frosty reception from authorities expected to play key roles in the project, was also the result of bad timing. The police, local council authorities and probation service were being reorganised. It seemed to take most of their attention and with little for the Close-up project. Not the least of problems caused by this multiple reorganisation were the many changes of personnel responsible for liaising between the project team and stakeholders. Close-up was a project whose target group was unusually demanding. Lack of clarity regarding basic objectives and methodology, lack of interest among the main stakeholders, and frequent personnel changes obviously added to the difficulties. It became a marginalised project, put in place to help marginalised juveniles. The conflicts and obscurities clearly sapped the vitality of the three project team members, and partly explain the project’s lack of top-level effectiveness.

Despite these difficulties, the project team worked intensely with the target group of fifteen youths. Much of the work could be done without the project’s “founding fathers” being in attendance. The increasingly close personal relations between the staff and the boys, achieved mainly while the latter were serving prison sentences, proved the project’s strongest card. Enrolment in the programme was voluntary; there were no sanctions in the background if the boys were unwilling. An incentive used by the project team was to undertake to help them back into the community after release from prison. The project was not an alternative to prison, it was a promise of help afterwards.

Gaining the boys’ confidence took time. They were mistrustful of the social workers, and took a lot of persuading before they stopped believing the project was a surrogate police assignment. These suspicions kept five of the boys away from the project altogether. One boy was prevented from joining in by the child welfare service, who were loathe to see their own programme interrupted. And the nine who agreed to let the Close-up team work get close, remained sceptical. It took many months to convince them the project was not a police-led action. Trust grew by doing things and going places together. Some of these activities required mutual trust (such as mountaineering). While the relationships could not be termed friendships as such, they were akin to friendship. It was a relationship which, from the boys’ perspective, was quite unlike the impersonal handling they were used to with the child welfare and social welfare services and job centre staff, where meetings were brief and formal, and information passed ritually between them.

The Close-up team of social workers gradually assumed a supportive role in relation to the boys, as they endeavoured to help them build a life in the community. At the same time, it was not enough to give them the information and encourage them to make the right decisions – precisely because earlier “wrong decisions” had critically narrowed the range of choices available to them. If you lack a basic secondary school exam or your pass grades are far below average because of wholesale truancy, and you have a record and a couple of years behind bars, most doors into the education and job market will be firmly locked. The boys were caught in a vicious circle, without access to opportunities where they develop necessary social and vocational talents, prerequisites of normal life in a community.

One of the Close-up programme’s important “tools” was exactly to open these closed doors, creating opportunities where the boys could improve their qualifications. It was not about opening doors to every institution in society (education, work, leisure, therapy), but to a specific school, sheltered job, firm, recreation activity or therapeutic programme. The Close-up team had to negotiate with schools, labour market authorities and employers to persuade them to give one of the boys a chance. Then they had to get these organisations not to throw the youngster out the second they violated norms and rules because they lacked the common social skills, abilities and mentality which keep ordinary people from overstepping normality’s dos and don’ts.

It was in this area of “opening doors” the project scored its greatest successes. This is partly because certain head teachers, leaders of firms and sheltered workplaces, officials in the social or labour market departments and prison warders are blessed with social consciences and are ready to take risks with adolescents with a record. Clearly, if such individuals know there are people in the background to help them deal with problems, or at least, that somebody has ultimate responsibility for each of the boys, it would be easier to convert their good intentions into practice. And precisely because it was easy to get in touch with the Close-up team, because they were ready to show up and take responsibility, some people were inspired to *do* more, *risk* more and *put up* with more. There is virtually no one in the Norwegian welfare bureaucracy with coordinated responsibility for vulnerable teenagers, who know them as complete persons, and who moreover can be easily reached. The approach represented by Close-up is therefore an important supplement to an increasingly specialised welfare service, where relations between welfare providers and recipients are mostly specific, superficial and impersonal.

Close-up also shows the necessity, when working with a specific violent youth group, knowing how to deal with threats and dangerous situations. Social workers need to get in close to win the confidence of the youngsters, and become privy to information about contacts and criminal activity. There’s a tacit understanding that such information is not passed on to the police. When sensitive information does fall into police hands, suspicion automatically falls on the social workers. What the programme participants do not know, and can not know, is how much others, including service personnel, may have handed over to the police. Social workers endanger themselves by working closely with criminal juveniles, and are easy targets for reprisals, not simply because they possess sensitive information, but because others do so, and they can not be controlled. The risk of sudden outbursts of aggression and, indeed, premeditated threats and attempts at score-settling, is compounded by the lack of security measures enjoyed by prison warders and office-based social workers, for instance. This is an important argument for ensuring distance between projects like this and the police; above all, the police should avoid creating an impression that information is being sourced from the project.

Working closely with a gang as heavily compromised as this one, itself part of a wider criminal network, is difficult; the work is not amenable to routinisation and can not be based on abstract rules or paragraphs in a handbook. It lies at the far end of the scale where good judgement and good sense are at a premium, where it is difficult to come up with the best solutions in many

situations. Experience from similar work is clearly an advantage. At the same time, as it is so demanding, people will probably find it impossible to stay in the job for more than a few years. Higher turnover rates mean less experienced social workers have to take over from time to time. In which case it is vital to ensure good professional backup for novices.

Close-up failed to convince all fifteen boys in the original target group to participate. Of the seven boys with whom the team worked intensively, jobs or training places were found for six. They have gradually severed their ties with the criminal fraternity and have been involved in much less crime over past two years than the boys who refused to take part. But the situation for two of them remains precarious, and it is not at all certain that re-entry into the community will pass off with further hitches. Having said that, Close-up shows it is possible to reach out and engage with youngsters most authorities believe have long since crossed the criminal Rubicon, and are therefore unapprehendable.

It is obviously impossible to know what would have happened with these boys if the Close-up project hadn't intervened. Since they were already deeply involved in a grave criminal network in Oslo, in all likelihood they would have continued down that path.

Close-up was a resource-hungry programme, requiring an energetic commitment both from the project team and other stakeholders. Similar projects would probably be more effective if they were better planned and enjoyed better relations with local authorities and services. But it is highly plausible that Close-up saved society money and trouble: the boys who managed thanks to the project successfully abandoned their old criminal network, would have cost society dearly if their life of crime had continued along the same lines and frequency as before. It would have claimed the resources of the police, judiciary, probation, social and health services, and insurance companies. And potential victims have been spared crime-related trauma and distress. It would therefore be of practical use to similar ventures in the future to develop and refine the approach further, taking special care to ensure better planning and more robust relations with relevant local authorities and services.